Gemeente Haarlem

Collegebesluit

Onderwerp Onderzoek Takbreukrisico Populieren (en de Heussensstraat)	
Nummer	2021/0032885
Portefeuillehouder	Rog, M.R.J.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Kool, F.
Telefoonnummer	023-5113378
Email	fkool@haarlem.nl
Kernboodschap	De nota *Visie en strategie beheer en onderhoud 2013-2022* is in 2018 geactualiseerd. Bij deze actualisatie is geconstateerd dat de kwaliteit van de bomen een punt van zorg is vanwege verdergaande veroudering en voorkomende ziektes. Voor populieren – die op zekere leeftijd een verhoogd risico op spontane takbreuk vertonen - was ten tijde van de actualisatie nog geen inventarisatie beschikbaar. Met het uitgevoerde onderzoek wordt in deze leemte voorzien. Aan de hand van een beslismodel wordt de noodzaak van vervanging, snoeionderhoud of kandelabering bepaald. Daarmee is een reëel beeld ontstaan van de extra kosten. Deze extra onderhoudskosten worden betrokken bij de aanstaande (periodieke) actualisatie van de nota *Visie en strategie beheer en onderhoud*. In lijn met het in het onderzoek opgenomen advies blijven de 20 populieren in de Heussensstraat behouden en met gerichte snoei veilig gehouden.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter bespreking naar de commissie Beheer. De commissie heeft daarom verzocht (BAZ 2020-1193501)
Relevante eerdere besluiten	- Visie en Strategie Beheer en Onderhoud 2013-2022 (2012/398572) in raadsvergadering 28 februari 2013 - Actualisatie visie en strategie Beheer en Onderhoud (2018/6828) in raadsvergadering 15 maart 2018
Besluit College d.d. 26 januari 2021	Het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. Kennis te nemen van het onderzoek naar takbreukrisico onder Haarlemse populieren en het vervangings- en snoeiadvies te betrekken bij de aankomende actualisatie van de nota *Visie en strategie beheer en onderhoud* 2. Het advies aangaande de populieren in de Heussesnstraat te volgen en de populieren in deze straat met gerichte snoei veilig te houden. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

De nota *Visie en strategie beheer en onderhoud 2013-2022* is in 2018 geactualiseerd. Bij deze actualisatie is geconstateerd dat de kwaliteit van de bomen een punt van zorg is vanwege verdergaande veroudering en voorkomende ziektes. Voor populieren – die op zekere leeftijd een verhoogd risico op spontane takbreuk vertonen - was ten tijde van de actualisatie nog geen inventarisatie beschikbaar. Daarmee kon er nog geen inschatting worden gemaakt van het soort werkzaamheden en de extra kosten die het beheersen van takbreukrisico met zich mee brengt.

Het takbreukrisico doet zich voor bij de zwaardere gesteltakken van populieren en vormen afhankelijk van de omstandigheden een serieus veiligheidsrisico. De gemeente is vanuit de wettelijke zorgplicht aansprakelijk voor de gevolgen bij onvoldoende beheer. Het veiligheidsrisico speelt vooral waar populieren massaal zijn aangeplant langs wegen en binnen steden. Het probleem is daarom niet uniek voor Haarlem maar speelt landelijk. Een aantal grote steden (Amsterdam, Den Haag) is de gemeente al voorgegaan in het opstellen van een takbreukrisicoplan.

Vooruitlopend op het bij de actualisatie van de nota *Visie en strategie Beheer en Onderhoud* in 2018 aangekondigde onderzoek is binnen het project bomen in Schalkwijk al een eerste start gemaakt met de aanpak van de takbreukgevoelige bomen in dit stadsdeel. Tijdens de uitvoering kwam er (ondanks participatie) maatschappelijke en bestuurlijk kritiek op de onderbouwing van de vervangings-noodzaak van de populieren in Schalkwijk.

Voor het in de tweede helft van 2020 uitgevoerde onderzoek (zie bijlage) is daarom een beslismodel ontwikkeld gebaseerd op de landelijk aanvaarde beoordelingsystematiek (WUR-richtlijn takbreuk populieren). Het beslismodel is met stakeholders in het platform groen afgestemd. Het gehele populierenbestand van Haarlem (inclusief Schalkwijk) is door de firma Prohold beschouwd.

Hierop is een advies geschreven dat kan worden gebruikt bij de nieuwe (periodiek 4-jarige) actualisatie van de *Visie en strategie beheer en onderhoud*. De in het rapport genoemde aanbevelingen en financiele gevolgen zullen worden betrokken bij deze actualisatie.

Het onderzoeksresultaat is ook als objectieve leidraad bruikbaar in situaties (zoals bijvoorbeeld de Heussensstraat) waarin door omwonenden overlast wordt ervaren van populieren.

2. Besluitpunten college

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. Kennis te nemen van het onderzoek naar takbreukrisico onder Haarlemse populieren en het vervangings- en snoeiadvies te betrekken bij de aankomende actualisatie van de nota *Visie en strategie beheer en onderhoud*
2. Het advies aangaande de populieren in de Heussensstraat te volgen en de populieren in deze straat met gerichte snoei veilig te houden.

3. Beoogd resultaat
Het uitgebrachte advies wordt als leidraad gebruikt voor de beheersing van de takbreukproblematiek. De in het rapport genoemde aanbevelingen en financiele gevolgen worden betrokken bij de periodieke actualisatie van de nota *Visie en strategie beheer en onderhoud*. De gezonde bomen in Heussenstraat kunnen met gerichte snoei nog minstens 10 jaar veilig in stand worden gehouden.

4. Argumenten
1. Dit besluit is de beste manier om het beoogd resultaat te bereiken
De actualisatie van de nota *Visie en strategie beheer en onderhoud* vindt periodiek plaats om de verwachte onderhoudsbehoefte te (her-)ijken aan de beschikbare middelen. Daarbij worden alle kapitaalgoederen in de openbare ruimte gelijktijdig bekeken. Dit voorkomt al te grote schommelingen in de kapitaalbehoefte. Het uitgebrachte advies over het takbreukrisico (en hoe daarmee om te gaan in het beheer) is gebaseerd op een weloverwogen afwegingssystematiek. Het volgen van deze systematiek voorkomt willekeur en precedentwerking.

Dit besluit past in het ingezet beleid
De gemeente heeft als beleid om geen gezonde bomen te kappen, maar deze tot volle wasdom te laten komen. Hiermee zijn doelen als CO2 vastlegging, hittestressbestrijding, klimaatadaptatie, een groene aantrekkelijke woonomgeving en een verantwoorde begrotingsplanning het beste gediend.

5. Risico's en kanttekeningen
5.1 Visie en Strategie Beheer en Onderhoud
Mogelijk zijn er onvoldoende middelen beschikbaar om het takbreukrisico goed te beheersen
Het moment waarop de gemeenteraad besluit wel of geen extra middelen beschikbaar te stellen volgt uit de voorbereiding van de begroting. Bij de actualisatie van de Visie en Strategie Beheer en Onderhoud worden alle domeinen in de openbare ruimte beschouwd. Pas wanneer het beeld van alle domeinen compleet is kan worden bepaald of het jaarlijkse budget voor beheer en onderhoud in de komende jaren voldoende is. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen of er dan meer budget beschikbaar moet worden gesteld voor beheer en onderhoud of dat er (nog) scherper geprioriteerd moet worden.

5.2 Populieren Heussensstraat
Een deel van de bewoners van de Heussensstraat zal teleurgesteld zijn over het collegebesluit
Bewoners van de Heussensstraat zijn al lang in gesprek met de gemeente. Een deel van de bewoners heeft brieven gestuurd en er zijn diverse gesprekken geweest. In 2018 zijn de bomen op verzoek van de bewoners extra geïnspecteerd. Er zijn naar aanleiding van deze inspectie extra snoeiwerkzaamheden uitgevoerd die de windbelasting hebben verminderd. In 2019 is een oriënterend gesprek geweest tussen de gemeente en de bewoners over een mogelijk

vervangingsplan. Er is op 12 december 2019 ingesproken bij de commissie Beheer om aandacht te vragen voor de populieren (inspraakbijdrage). In deze vergadering heeft de commissie uitgesproken om in Haarlem geen gezonde bomen vroegtijdig te kappen. De bewoners zijn begin maart 2020 hierover geïnformeerd. In de brief is aangegeven dat de gemeente het gesprek over vervanging hervat als daarvoor vanuit de inspectie een aanleiding is. Enkele bewoners hebben op 3 juni 2020 opnieuw een brief aan de Gemeente Haarlem gestuurd met nieuwe argumenten om tot vervanging over te gaan. De brief "vervangingsplan populieren Heussensstraat" is in de commissie Beheer van 1 oktober 2020 besproken, waarbij veel bewoners en de molenaar aanwezig waren. De commissie Beheer heeft met het bespreken van de brief geadviseerd om de bomen gefaseerd te vervangen. Daarna is in de raadsvergadering van 22 oktober 2020 de 'motie vreemd Populieren Heussensstraat' ingediend. Met de motie werd gevraagd om de resultaten van het stadsbrede onderzoek af te wachten en geen gezonde bomen te kappen. De motie is niet aangenomen.

Er is geen budget voor een vervanging in de Heussensstraat gereserveerd
De bomen zijn niet in het programma voor het groot onderhoud opgenomen, waardoor er voor vervanging geen budget in de begroting is opgenomen. De bomen hebben een goede conditie en zijn niet aan het einde van hun levensduur. Daarom is er behalve dagelijks onderhoud geen behoefte voor vervangingsonderhoud. Voor de vervanging van de bomen, het aanplanten van de extra bomen, de voorbereiding en de communicatie zullen de kosten tussen de €60.000,- en €80.000,- liggen.

Er zijn ook tegenstanders van de vervanging van de populieren in de Heussensstraat
De gemeente heeft in maart 2020 een brief verstuurd aan alle belanghebbenden. Hierop heeft een bewoner aangegeven tegen de vervanging te zijn. Tijdens de behandeling van de brief op 1 oktober 2020 hebben de Haarlemse Bomenridders aangegeven tegen vroegtijdige vervanging te zijn.

Het zonder technische noodzaak kappen van bomen kan juridisch worden geblokkeerd
Als een kapaanvraag wordt verleend zijn er bezwaren te verwachten. Vanuit twee verschillende boominspecties is aangegeven dat de bomen met de juiste snoeimaatregelen 10 jaar of langer behouden kunnen blijven. Vanuit de huidige gegevens zijn er geen inhoudelijke argumenten die een kapaanvraag goed kunnen onderbouwen. De enige onderbouwing voor de kap is het tegemoetkomen aan de wensen van bewoners. Als de kapvergunning wordt verleend en de gemeente de bezwaren tegen de kap afwijst, kan dit succesvol juridisch worden aangevochten.

Een voortijdig vervanging van de populieren in de Heussensstraat schept een precedent
Als de kapvergunning wordt verleend en de gemeente de bezwaren tegen de kap afwijst, kan dit voor andere inwoners aanleiding zijn om kapverzoeken voor gezonde bomen op andere locaties aan te vragen.

6. Uitvoering

De uitkomsten van het onderzoek worden betrokken bij de actualisatie van de nota *Visie en strategie beheer en onderhoud*. Ambtelijk is de voorbereidijng van de actualisatie gestart en het resultaat wordt in de loop van 2021 verwacht. Binnen de nog te starten projecten zal direct geanticipeerd worden op de uitkomsten van het onderzoek. Daarnaast zullen op basis van het rapport en beschikbaar gestelde middelen de noodzakelijke ingrepen worden ingepland.

7. Bijlagen

1. Prohold onderzoek: Vervangingsplan Populieren
2. Bijlage 1 van Prohold onderzoek: individuele boomgegevens
3. Beslismodel
4. Kaart populieren gewenste actietermijn 0-2 jaar
5. Kaart populieren gewenste actietermijn 2-5 jaar
6. Kaart populieren gewenste actietermijn 5-10 jaar
7. Kaart populieren gewenste actietermijn 10 jaar of later